

Covid-19, misstänkt eller bekräftat fall, vårdhygienisk riktlinje för kommunal vård och omsorg

Bakgrund

Covid-19 orsakas av coronaviruset SARS-CoV-2. Inkubationstiden är 2-14 dagar. Omikronvarianten har en kort medelinkubationstid på 3 dagar. Sjukdomsbilden varierar och i de flesta fall ger det en lindrig sjukdom. De vanligaste symtomen är feber, hosta och andningsbesvär. Även muskelsmär, smak- och luktbortfall samt diarré och kräkningar förekommer. Diagnosen ställs genom PCR-prov från nasofarynx.

Smittväg

Smitta sker främst genom nära kontakt. Virus överförs mellan människor via:

- **Droppsmitta:** luftvägsdroppar fastnar på slemhinnor i ögon/näsa/mun. Vid hosta och nysningar kan rikligt med stora droppar utsöndras, medan en mindre mängd även kan utsöndras via vanligt tal. Dessa stora droppar faller mot golvet oftast inom 2 m.
- **Aerosolsmitta:** inhalation av små droppar som följer med inandningsluften längre ner i luftvägarna. Dessa små droppar kan hålla sig kvar i luften en längre tid och följer lättare luftströmmar. Aerosolsmitta på mer än 1-2 m avstånd är associerat med dåligt ventilerade lokaler, trängsel, långa exponeringstider eller hög virusutsöndring från högsmittsam individ.
- **Kontaktsmitta:** luftvägssekret med virus överförs till ögon/näsa/mun via direkt eller indirekt kontakt, t ex via händer eller föremål. Denna smittväg bedöms vara mindre vanlig jämfört med droppsmitta och aerosolsmitta.

En skarp gräns mellan större och mindre droppar som skulle ge droppsmitta respektive aerosolsmitta saknas i praktiken. På korta avstånd förekommer både droppsmitta och aerosolsmitta, men det är oklart hur stor betydelse aerosolsmitta har jämfört med droppsmitta.

Högre koncentrationer av små droppar antas kunna förekomma i samband med så kallade aerosolgenererande procedurer. Det finns begränsad kunskap om vilka procedurer i vården som är förknippade med en ökad risk för aerosolsmitta. WHO och ECDC har i sina rekommendationer angett intubering, icke-invasiv ventilation, trakeotomi, hjärt-lungräddning, handventilation innan intubation och bronkoskopi som exempel på aerosolbildande procedurer. En svensk studie från 2022 med luftprovtagning på sjukhus visade att faktorerna kort fysiskt avstånd, dålig ventilation och hög virusmängd i luftvägsprov hos patienten är av större betydelse för smitta än aerosolgenererande procedurer.

Risikfaktorer för smittspridning

Hosta och nysningar.

Isolering

Vårdtagaren ska, så länge smittsamhet misstänks eller föreligger, vårdas i sin lägenhet/rum med stängd dörr. För bedömning av hur länge vårdtagaren är smittsam, var god se tabell i smittskyddsblad [Covid -19 Läkarinformation](#).

Personal

Basala hygienrutiner ska alltid tillämpas i alla vårdsituationer av all personal.

Andningsskydd av typen FFP2 rekommenderas vid nära vård av vårdtagare som bedöms vara smittsam. För bedömning av hur länge vårdtagaren är smittsam, se tabell i smittskyddsblad [Covid -19 Läkarinformation](#). Vid enstaka, kortvariga kontakter hos vårdtagaren kan munskydd klass II eller klass IIR användas istället för FFP2. Munskydd och andningsskydd kombineras med visir/skyddsglasögon.

Skyddsutrustning tas på och av inne hos vårdtagaren. Visir/munskydd kan sättas på och tas av utanför dörren om situationen kräver det.

Vårdtagare

Vårdtagaren ska tillämpa/få hjälp med handhygien med tvål och vatten och/eller handdesinfektion.

Informera vårdtagaren om smittvägar.

Vårdtagare med hosta/nysningar instrueras om hostetikett, d.v.s. att hosta och nysa i armvecket eller i pappersnäsdukar.

Besökare

Ska tillämpa noggrann handhygien med handdesinfektion. Informera besökaren om vikten av handhygien före, under och efter besöket.

Disk

Samma hantering som övrig disk med efterföljande handhygien.

Tvätt

Sortera tvätten hos vårdtagaren och lägg i tvättkorg/tvättsäck eller liknande. Tvätta i 60 grader eller i den temperatur plagget tillåter.

Avfall

Allt avfall försluts och slängs som vanligt avfall. Vid mycket blött avfall använd dubbla påsar eller t ex. underlägg/blöja som absorbentmaterial.

Städning

I särskilt boende/LSS: Spill/stänk av kroppsvätskor torkas upp direkt med rengöringsmedel och vatten, avsluta med ytdesinfektion med rengörande verkan/tensid **på ytor som tål desinfektion**. Övrig städning med rekommenderat rengöringsmedel.

I hemvård: Spill/stänk av kroppsvätskor torkas upp direkt med rekommenderat rengöringsmedel.

Övrigt

För hantering av avlidna, se [Omhändertagande av avliden med misstänkt eller konstaterad covid-19](#)